

BÖLÜM 4

HASTANIN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

*Ezgi KINICI DİRİK¹
Eylem PASLI GÜRDOĞAN²*

Giriş

Hastanın genel değerlendirmesi, sağlık profesyoneli ile hastanın ilk karşılaştığı andan itibaren başlayıp, hastanın bir bütün olarak dikkatli bir şekilde gözlemlenmesini içermektedir (1,2). Genel değerlendirme, hem hastanın fiziksel muayeneye hazırlanmasını sağlamak hem de hastanın sağlık durumu ile ilgili sağlık profesyonellerine genel bir bilgi vermektedir (1). Genel değerlendirme; fizyolojik stabilite ve mental durumun, fiziksel görünümün, yaşamsal bulguların, ağrının değerlendirilmesini ve vücut yapılarının (antropometrik) ölçümünü içermektedir (1,3).

Fizyolojik Stabilitenin Değerlendirilmesi

Genel değerlendirmenin ilk adımı olan fizyolojik stabilitenin değerlendirilmesi, hastanın yaşamının tehlikede olup olmadığının belirlenmesini sağlar (3-6). Bireylerin fizyolojik stabilite durumunun değerlendirilmesinde Amerikan Kalp Derneği (Amercan Heart Association-AHA)'nin önerdiği ABCDE yaklaşımı kullanılmaktadır. Bu yapılandırılmış yaklaşımda; hava yolu açıklığının değerlendirilmesi (airway), solunumun değerlendirilmesi (breathing), dolaşımın değerlendirilmesi (ciculation), nörolojik durumun değerlendirilmesi (disability)

¹ Arş. Gör., Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, ezgikinici@trakya.edu.tr, ORCID iD:0000-0002-5106-6013

² Doç. Dr., Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, eylemgurdogan@trakya.edu.tr, ORCID iD:0000-0003-0711-2112

Sonuç

Hastaların mevcut sağlık durumlarının doğru bir şekilde belirlenebilmesi ve etkin hemşirelik ve ebelik bakımının sunulabilmesinde, genel sağlık değerlendirmesinin ve fizik muayenenin doğru ve eksiksiz bir şekilde yapılması büyük bir önem arz etmektedir. Fizik muayenenin hazırlık aşaması olarak da kabul edilen genel değerlendirme, hemşirelik ve ebelik bakımının etkin bir şekilde sunulmasını sağlamakla birlikte ayrıca, hastanın sağlık durumunun aciliyetinin belirlenmesini, hastanın fiziksel muayeneye hazırlanmasını ve sağlık profesyonellerine sağladığı veriler ile ayrıntılı fizik muayenede dikkat edilmesi gereken sistemlerin de belirlenmesini sağlamaktadır. Bu kapsamda ayrıntılı fizik muayeneye başlamadan önce hemşire ve ebelerin hastanın genel değerlendirmesini eksiksiz ve dikkatli bir biçimde yapmaları önemlidir.

KAYNAKÇA

1. Görgülü RS. Genel Değerlendirme. In: *Hemşireler İçin Fiziksel Muayene Yöntemleri*. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevi; 2014. p. 45-54.
2. Cox CL. General Health Assessment. In: Cox CL (ed.) *Physical Assessment for Nurses and Healthcare Professionals*. 3rd ed. Pondicherry: John Wiley & Sons; 2019. p. 15-35.
3. Baker M, Moots H, Yarberry S, McAuley M, Martini K. Approach to General Survey and Developmental Assessment. In: Gawlik KS, Melnyk BM, Teall AM (eds.) *Evidence-Based Physical Examination Handbook*. New York: Springer Publishing Company; 2022. p. 13-44.
4. Baker M, Moots H, Yarberry S, McAuley M, Martini K. Approach to the Physical Examination: General Survey and Assessment of Vital Signs. In: Gawlik KS, Melnyk BM, Teall AM (eds.) *Evidence-Based Physical Examination: Best Practices for Health and Well-Being Assessment*. New York: Springer Publishing Company; 2021. p. 81-94.
5. Ball JW, Dains JE, Flynn JA, Solomon BS, Stewart RW. Vital Signs and Pain Assessment. In: *Seidel's Guide to Physical Examination: An Interprofessional Approach*. 9th ed. St. Louis: Elsevier Health Sciences; 2019. p. 74-87.
6. American Heart Association. *Highlights of the 2018 focused updates to the American Heart Association guidelines for CPR and ECC: Advanced cardiovascular life support and pediatric advanced life support 2018*. (01/07/2023 tarihinde https://eccguidelines.heart.org/wp-content/uploads/2018/10/2018-Focused-Updates_Highlights.pdf adresinden ulaşılmıştır).
7. Thim T, Kraruo NHV, Grove EL, et al. Initial assessment and treatment with the Airway, Breathing, Circulation, Disability, Exposure (ABCDE) approach. *International Journal of General Medicine*; 2012;5: 117-121. doi:10.2147/IJGM.S28478.
8. Çakırcalı E. Yaşamsal Bulgular. In: Aştı, TA, Karadağ A (eds). *Hemşirelik Esasları: Bilgi-den Uygulamaya: Kavramlar-İlkeler-Beceriler 1*. 2nd ed. İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık; 2019. p. 489-524.

9. Geneva II, Cuzzo B, Fazili T, Javaid W. Normal body temperature: A systematic review. In *Open Forum Infectious Diseases*; 2019;6,(4, ofz032): 1-7. doi:10.1093/ofid/ofz032.
10. Hymczak H, Goła̧b A, Mendrala K, et al. Core temperature measurement-Principles of correct measurement, problems, and complications. *International Journal of Environmental Research and Public Health*; 2021;18(10606): 1-8. doi: 10.3390/ijerph182010606.
11. Sund-Levander M, Grodzinsky E. What is the evidence base for the assessment and evaluation of body temperature?. *Nursing Times*; 2010;106(1): 10-13. PMID: 20163006.
12. Shaffer F, McCraty R, Zerr CL. A Healthy heart is not a metronome: An integrative review of the heart's anatomy and heart rate variability. *Frontiers in Psychology*; 2014;5(1040): 1-19. doi:10.3389/fpsyg.2014.01040.
13. Ciģ̆erim L, Kaplan V. Diş̧ hekimliğı̧ faköltesine başvuran bireylerin kan basıncı ve nabız değı̧erlerinin belirlenmesi. *Van Tıp Dergisi*; 2018;25(3): 367-373. doi:10.5505/vtd.2018.63626.
14. Berman A, Snyder SJ, Frandsen G. Vital Signs. In: *Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing: Concepts, Process, and Practice*. 11th ed. Harlow: Global Edition; 2022. p. 532-569.
15. Potter PA, Perry AG, Stockert PA, Hall AM. Vital Signs. In: *Fundamentals of Nursing*. 10th ed. St. Louis: Elsevier; 2021. p.1570-1719.
16. World Health Organization (WHO). *WHO pulse oximetry training manual 2011*. (06/07/2023 tarihinde http://www.who.int/patientsafety/safesurgery/pulse_oximetry/who_ps_pulse_oxymetry_training_manual_en.pdf adresinden ulaşılmıştır).
17. American Heart Association (AHA). *Understanding blood pressure readings 2023*. (07/07/2023 tarihinde <https://www.heart.org/en/health-topics/high-blood-pressure/understanding-blood-pressure-readings> adresinden ulaşılmıştır).
18. American Heart Association (AHA). *How to accurately measure blood pressure at home 2020*. (07/07/2023 tarihinde <https://www.heart.org/en/news/2020/05/22/how-to-accurately-measure-blood-pressure-at-home> adresinden ulaşılmıştır).
19. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). *Measure Your Blood Pressure 2023*. (08/07/2023 tarihinde <https://www.heart.org/en/news/2020/05/22/how-to-accurately-measure-blood-pressure-at-home> adresinden ulaşılmıştır).
20. American Pain Society. *Principles of Analgesic Use*. 7th ed. Chicago IL: American Pain Society; 2016.
21. Dikmen Y Ağrı ve Yönetimi. In: Aştı, TA, Karadağ A (eds). *Hemşirelik Esasları: Bilgiden Uygulamaya: Kavramlar-İlkeler-Beceriler 2*. 2nd ed. İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık; 2019. p. 537,566.
22. Berman A, Snyder SJ, Frandsen G. Pain Assessment and Management. In: *Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing: Concepts, Process, and Practice*. 11th ed. Harlow: Global Edition; 2022. p. 651-690.
23. Polomano RC, Fillman M, Giordano NA, et al. Multimodal analgesia for acute postoperative and trauma-related pain. *American Journal of Nursing*; 2017;117(3 Suppl. 1): 12–26. doi:10.1097/01.NAJ.0000513527.71934.73
24. Potter PA, Perry AG, Stockert PA, Hall AM. Pain Management. In: *Fundamentals of Nursing*. 10th ed. St. Louis: Elsevier; 2021. p.3386-3521.
25. Pasero C, McCaffery M. *Pain Assessment and Pharmacologic Management*. St Louis: Mosby; 2011.

26. Galicia-Castillo C, Weiner D.K. *Treatment of persistent pain in older adults*, UpToDate. 2019. (10/07/2023 tarihinde <https://www.uptodate.com/contents/treatmentof-persistent-pain-in-older-adults> adresinden ulaşılmıştır).
27. Potter PA, Perry AG, Stockert PA, Hall AM. Health Assessment and Physical Examination. In: *Fundamentals of Nursing*. 10th ed. St. Louis: Elsevier; 2021. p.1720-1972.
28. Ball JW, Dains JE, Flynn JA, Solomon BS, Stewart RW. Growth and Nutrition In: *Seidel's Guide to Physical Examination: An Interprofessional Approach*. 9th ed. St. Louis: Elsevier Health Sciences; 2019. p. 105-130.
29. Berman A, Snyder SJ, Frandsen G. Nutrition. In: *Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing: Concepts, Process, and Practice*. 11th ed. Harlow: Global Edition; 2022. p. 1187-1233.
30. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). *About Adult BMI 2020*. (10/07/2023 tarihinde https://www.cdc.gov/healthyweight/assessing/bmi/adult_bmi/index.html adresinden ulaşılmıştır).
31. National Heart, Lung, and Blood Institute (NIH). *Calculate your body mass index 2023*. (10/07/2023 tarihinde https://www.nhlbi.nih.gov/health/educational/lose_wt/BMI/bmi-m.htm adresinden ulaşılmıştır).
32. National Heart, Lung, and Blood Institute (NIH). *Assessing your weight and health risk 2023*. (10/07/2023 tarihinde https://www.nhlbi.nih.gov/health/educational/lose_wt/risk.htm adresinden ulaşılmıştır).
33. Ashwell M, Gibson, S. Waist-to-height ratio as an indicator of 'early health risk': Simpler and more predictive than using a 'matrix' based on BMI and waist circumference. *BMJ Open*; 2016;6(e010159): 1-7. doi: 0.1136/bmjopen-2015-010159.
34. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). *National Health and Nutrition Examination Survey (NHANES) 2020*. (11/07/2023 tarihinde <https://wwwn.cdc.gov/nchs/data/nhanes/2019-2020/manuals/2020-Anthropometry-Procedures-Manual-508.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
35. Eaton-Evans J. *Encyclopedia of Human Nutrition*. 4th ed. 2013. (11/07/2023 tarihinde [https://www.sciencedirect.com/topics/agricultural-and-biological-sciences/arm-circumference#:~:text=Midupper%20Arm%20Circumference%20\(MUAC\),the%20arm%20\(Figure%202](https://www.sciencedirect.com/topics/agricultural-and-biological-sciences/arm-circumference#:~:text=Midupper%20Arm%20Circumference%20(MUAC),the%20arm%20(Figure%202) adresinden ulaşılmıştır).